

ŘÍZENÍ RIZIK BOZP – PŘENOSNÉ INFEKCE

Průzkum provedený v rámci řešení výzkumného úkolu Hodnocení a řízení pracovních rizik na zdravotnických pracovištích v kontextu protiepidemiologických opatření se zabýval šířením přenosných onemocnění v době koronavirové. Dotázaní odpovídali na řadu otázek, které se dotýkaly nejrůznějších oblastí – od hodnocení včasnosti přijatých opatření proti šíření přenosných infekcí přes míru informovanosti ohledně používání osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP) až po kontrolu či vůbec dodržování těchto opatření.

■ ÚVOD: Co je cílem průzkumu?

Cílem průzkumu Řízení rizik BOZP – přenosné infekce bylo zjistit, jaký je stav řízení rizik ve vztahu k šíření přenosných onemocnění v českých nemocnicích při koronavirové epidemii. Respondenty tvořili primárně pracovníci BOZP ze 26 nemocnic, přičemž tazatelé obdrželi 27 vyplněných dotazníků. Průzkum proběhl v květnu 2021.

Řízení rizik BOZP zahrnuje 5 procesů, kterými jsou:

- 1) vyhledávání rizik (riziko je nutno nejprve analyzovat, identifikovat a následně vyhodnotit),
- 2) akceptace opatření, které vede ke snížení rizika,
- 3) vedení dokumentace BOZP,
- 4) informování o rizicích a
- 5) sledování a kontrola rizik.

Filip Dostál
Lenka Scheu
Adéla Kalová

Cílem průzkumu Řízení rizik BOZP – přenosné infekce bylo zjistit, jaký je stav řízení rizik ve vztahu k šíření přenosných onemocnění v českých nemocnicích při koronavirové epidemii.

HLAVNÍ POZNATKY z výzkumu

Z celkového počtu respondentů tvořili 20 % pracovníci BOZP, následně zastoupení již pouze jednotkami procent byli pracovníci krizového managementu, náměstkyně pro nelékařské zdravotnictví a kvalitu, hlavní sestra, pracovník krizového managementu, ústavní hygienik a staniční sestra.

V 15 % (většina) byla analýza rizik onemocnění přenosnou infekcí provedena již před propuknutím koronavirové pandemie, v 5 % případů byla provedena na začátku pandemie, ve 4 % byla provedena až v průběhu pandemie a ve 3 % případů nebyla provedena vůbec. Hodnocení rizik onemocnění přenosnou infekcí bylo ve 14 % případů (většina) provedeno ještě před vypuknutím koronavirové pandemie. I v tomto případě připadaly 3 % na neprovedení hodnocení rizik.

Obecně respondenti ohledně analýzy rizik onemocnění přenosnou infekcí, která byla provedena již před vypuknutím pandemie, vypovídali většinou kladně. Z těchto osob se 13 % vyslovalo, že analýza se ukázala jako dobrá, bylo jí však nutné ještě dopracovat. Obdobné platilo i pro hodnocení rizik onemocnění přenosnou infekcí, kdy se 11 % respondentů shodlo na tom, že hodnocení rizik bylo dobré, ovšem s poznámkou, že je třeba jej dopracovat. Opatření ke snížení nebo odstranění rizika onemocnění přenosnou infekcí, která byla provedena před vypuknutím pandemie, se pak ukázala ve stejném procentuálním zastoupení jako v případě hodnocení rizik, tedy 11 % vyslovalo, že opatření byla dobrá, ale následně bylo nutné jejich dopracování.

Z průzkumu též vyplynulo, že k vyhledávání rizik onemocnění přenosnou infekcí se nejčastěji (77 %) používají informace získané od pracovníků oddělení

hygieny, popřípadě epidemiologie nebo prevence infekcí. Vysoké zastoupení zde mají také zdravotníci se svými 69 %. V 54 % případů pak byly informace sděleny ze strany managementu nemocnice.

Nejčastěji byli zaměstnanci informováni o aktualizaci rizik a opatření k jejich snižování, či dokonce odstraňování na pravidelných školeních BOZP (81 %), dále pak například tzv. kaskádováním, tedy každý od svého přímého nařízeného (42 %). E-mailová forma byla zvolena ve 31 % případů.

Co se týče speciálního informování zaměstnanců o opatřeních ke snížení rizika při koronavirové pandemii, v 81 % případů byli takto informováni všichni, což je pozitivní výsledek. Pouze ve 4 % případů nebylo informování třeba, jelikož zaměstnanci o rizicích onemocnění přenosnou infekcí věděli.

Další oblast průzkumu si kladla za cíl zjistit, kolik procent pracovníků BOZP mělo možnost ovlivnit výběr OOPP, které nemocnice nakoupila v souvislosti s pandemií. Ze sesbíraných dat vyplývá, že 44 % dotazovaných mělo možnost výběru, ovšem pouze u některých OOPP. Zajímavé výsledky jsou pak u respondentů, kteří výběr mohli ovlivnit téměř u všech OOPP (26 %), a u těch, kteří naopak tuto možnost neměli vůbec (také 26 %).

Ze strany pracovníků BOZP bylo v jedné třetině případů pravidelně kontrolováno dodržování opatření ke snížení vzniku onemocnění covidem-19. Druhou třetinu tvořily odpovědi o tom, že ke kontrolám docházelo, ovšem pouze příležitostně. V 7 % případů kontroly neproběhly vůbec.

Obecně respondenti ohledně analýzy rizik onemocnění přenosnou infekcí, která byla provedena již před vypuknutím pandemie, vypovídali většinou kladně.

V neposlední řadě bylo zkoumáno, jak zaměstnanci používali OOPP. Výsledky jsou příznivé, jelikož v 59 % případů byly OOPP používány vždy tak, jak bylo vyžadováno, ve 33 % většinou tak, jak bylo vyžadováno, a naopak nikdy nedošlo u respondentů k situaci, kdy by zaměstnanci nepoužívali OOPP vůbec.

Závěrečnou otázkou bylo zjišťováno, jak celkově dotázaní hodnotí zvládnutí koronavirové situace

z hlediska dodržování přijatých opatření ve své nemocnici. Celková známka vychází v tomto případě na 1,6.

Důsledky a doporučení

OOPP poskytuje zaměstnavatel, povinně své zaměstnance také školí. Četnost školení BOZP by se měla přizpůsobovat situacím, jako je pandemie covid-19. V případě nastalé změny podmínek na pracovišti má dojít k novému vyhodnocení míry rizika a úpravě plánu používání a poskytování OOPP. Zaměstnanci by měli mít aktuální, jasné a srozumitelné informace o riziku, které jim hrozí. Periodicita školení BOZP je však stále na zaměstnavateli.

Závěr

Výsledky průzkumu lze ve většině případů hodnotit kladně, jelikož obecně byly OOPP používány správně, dodržování předepsaných opatření bylo kontrolováno, někteří respondenti si dokonce mohli zvolit, jaké OOPP budou při výkonu své práce používat. Míra informovanosti o tom, jakým způsobem se proti šíření infekčního onemocnění chránit, byla taktéž vysoká.

Četnost školení BOZP by se měla přizpůsobovat situacím, jako je pandemie covid-19.

V případě nastalé změny podmínek na pracovišti má dojít k novému vyhodnocení míry rizika a úpravě plánu používání a poskytování OOPP.

Dosažený VÝSLEDEK

Tento výsledek byl finančně podpořen z institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na léta 2018–2022 a je součástí výzkumného úkolu 07-2020-VÚBP Hodnocení a řízení pracovních rizik na zdravotnických pracovištích v kontextu protiepidemiologických opatření, řešeného Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, v. v. i., ve spolupráci s HARTMANN – RICO a.s., v letech 2020–2021.

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons [Uveďte původ – zachovejte licenci] 4.0 Mezinárodní veřejná licence.

© Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i., 2021

Výzkumný ústav
bezpečnosti práce, v. v. i.
Jeruzalémská 1283/9
110 00 Praha 1 – Nové Město

tel: +420 221 015 844
vubp@vubp-praha.cz
datová schránka: y16jvet
www.vubp.cz

© Výzkumný ústav
bezpečnosti práce, v. v. i.
Praha, 2021

Policy Brief VÚBP, v. v. i.
ISSN 2695-1606